

**Ogólnopolska Konferencja Naukowa z udziałem gości zagranicznych
pt. „Współczesne trendy w hotelarstwie, gastronomii i turystyce międzynarodowej”**

28 lutego - 1 marca 2013

**Wyższa Szkoła Hotelarstwa i Gastronomii
w Poznaniu**

**Polskie Stowarzyszenie Pracowników Hotelarstwa i Gastronomii
w Poznaniu**

Polskie Stowarzyszenie Naukowe Animacji Rekreacji i Turystyki

Funkcje, motywy i potrzeby w turystyce

Krzysztof Kwilecki

Poznań 2013

Słowa klucz: aktywność, czas wolny, potrzeby, motywacja, turystyka

STRESZCZENIE

Opracowanie zawiera wiadomości dotyczące pojęcia turystyki, etymologię terminu, opis funkcji turystyki, determinanty oraz motywy jej uprawiania. Autor skupia uwagę na wykazaniu znaczenia wypełnienia czasu wolnego formami turystyki,

Turystyka jest ważną gałęzią gospodarki wielu krajów może wpływać na kontakty międzyludzkie, międzypokoleniowe, także na globalne kontakty międzynarodowe. Uprawiana w czasie wolnym, wszechstronnie rozwija i kształtuje potrzebę stałego uczestnictwa w kulturze fizycznej, w tym aktywności turystycznej i rekreacyjnej. Formy jak i treści aktywności turystycznej mogą pomóc odkrywać nowe postawy, priorytety, wartości wnoszone do życia codziennego.

Wzrost zamożności i czasu wolnego powoduje, że coraz więcej osób może rozwijać swoje upodobania hobbistyczne, zamiłowania twórcze, własną osobowość, indywidualnie odkrywać świat itp.¹

Turystyka jest tą dziedziną działalności człowieka, która najbardziej zbliża narody świata, pozwala na bezpośrednią konfrontację różnych postaw i światopoglądów, a także zdecydowanie ułatwia proces globalizacji – w dobrym tego słowa znaczeniu.² Obejmuje ogół czynności osób, które podróżują i przebywają w celach wypoczynkowych, zawodowych lub innych nie dłużej niż rok bez przerwy poza swoim codziennym otoczeniem, z wyłączeniem wyjazdów, których głównym celem jest praca zawodowa.³

Pojęcie turystyki pochodzi od łacińskiego słowa "tournus", oznaczającego ruch obrotowy, okrężny, odnoszący się do zmiany miejsca pobytu osób. W języku francuskim słowo "tour" oznacza okrężną wędrówkę, podróż, wyścig z powrotem do miejsca, z którego się wyruszyło. Słowo to przekształciło się z czasem w słowo "tourisme".⁴

Inne źródła przyjmują, że geneza tego pojęcia sięga XVIII wieku i najprawdopodobniej ma związek z określeniem „grand tour”. Oznaczało ono bardzo popularne wówczas wśród młodych anglików wyjazdy na kontynent (gł. do Francji, Niemiec i Włoch), odbywane przez nich w celach poznawczych i dla rozrywki.⁵

¹ W. Kurek (red.), *Turystyka*, PWN, Warszawa 2007, s. 84

² J. Kowalczyk, *Zarządzanie Organizacją Turystyczną*, CeDeWu, Warszawa 2009 r. s.57

³ G. Gołębski, *Kompendium wiedzy o turystyce*, PWN, Poznań 2002, s.19

⁴ T. Łobożewicz, G. Bieńczyk *Podstawy turystyki*, Warszawa 2001, s. 9

⁵ W. Alejski, *Turystyka w obliczu wyzwań XXI wieku*, wyd. Albis, Kraków 2000 s. 15-16

Turystyka jest sposobem spędzania czasu wolnego. Jest jednym z przejawów tego, jak praca i wypoczynek są zorganizowane jako odrębne i regulowane obszary praktyki społecznej w społeczeństwach nowoczesnych.⁶

Klasyką jest dziś definicja Waltera Hunzickera, zgodnie z którą turystyka stanowi zespół stosunków i zjawisk wynikających z podróży i pobytu osób przyjezdnych, o ile nie następuje w związku z tym osiedlenie i podjęcie działalności zarobkowej.

Turystykę jako formę migracji wytwarzającą zespół określonych stosunków społeczno – kulturowych, definiuje również Krzysztof Przeclawski, który precyzuje rodzaj styczności stanowiących podłoże stosunków i zjawisk charakterystycznych dla turystycznych podróży. Według tego autora „turystyką w szerokim znaczeniu jest całokształt zjawisk ruchliwości przestrzennej, związanych z dobrowolną, czasową zmianą miejsca pobytu, rytmu i środowiska życia oraz z wejściem w styczność osobistą ze środowiskiem odwiedzanym (przyrodniczym, kulturowym bądź społecznym).⁷

Turystyka to odzyskiwanie sił, regeneracja i leczenie. Podróżowanie odnawia, przywraca fizyczną i duchową siłę zużytą podczas codziennego życia, pracy, nauki.⁸ Można powiedzieć, że turystyka ma znaczenie zdrowotne, polega na wyrwaniu człowieka z niezdrowego środowiska miast i wyprowadzeniu w taki teren, w którym działalność gospodarcza nie doprowadziła jeszcze do wystąpienia czynników szkodliwych, godzących zdrowie ludzkie.⁹ Turystyka jest źródłem nowych atrakcyjnych przeżyć, silnych doznań emocjonalnych, które nie tylko wiążą się z faktem poznania nieznanych miejsc, ale wynikają z atrakcyjności form aktywności, jak np. obozowanie, odbywanie rejsów żeglarskich, spływów kajakowych, obozów jeździeckich i innych. W tym przypadku, realizując potrzeby nowych przeżyć, które można zaprogramować w wycieczce, aktywność turystyczna stanowi istotne urozmaicenie monotonnego trybu życia, jest okazją do odprężenia psychicznego, wzbogaca jednostkę, budując nowy system wartości.¹⁰ Turystyka jako działalność ruchowa jest zarazem gimnastyką, zabawami i grami ruchowymi oraz sportem podstawowym środkiem wychowania fizycznego, służąc do kształtowania prawidłowej budowy ciała, rozwijania

⁶E. Dunning (red.), *O emocjach w sporcie i wypoczynku*, [w:] P. Sztompka (red.) *Socjologia codzienności*, Znak Kraków 2008 s. 660

⁷ Z. Krawczyk, (red.), *Encyklopedia Kultury Polskiej XX wieku*, kultura fizyczna- sport, wyd. IK Warszawa 1997, s 119

⁸ G. Gołębski, *Kompendium wiedzy o turystyce*, PWN, Poznań 2002 s. 41

⁹ T. Łobożewicz, *Turystyka jako forma kultury fizycznej w życiu człowieka*, COIT, Warszawa 1988, s. 8

¹⁰ M. Herzig, J. Zdebski, *Psychologia w pracy pilota wycieczek*. [w:] Z. Kruczek (red.), *Kompendium pilota wycieczek*, Proksenia, Kraków 2009, s.142.

sprawności ruchowej, podnoszenia odporności i zdrowia organizmu oraz wyrabiania nawyków rekreacji czynnej. Można w niej docenić walory zdrowotne i ruch, który w bezpośrednim zetknięciu z przyrodą oddziałuje regeneracyjnie, wyswobadzająco i równoważąco oraz pozwala podtrzymywać sprawność i zdrowie do późnych lat życia. Można w niej szukać okazji do wyżycia się, do wysiłku sięgającego niekiedy dolnej granicy wyczynu sportowego.¹¹

Motywy i funkcje w turystyce

Przez wiele lat turystyka należała do potrzeb wyższego rzędu. Rozwój społeczno-gospodarczy krajów, wzrost poziomu życia, wzrost znaczenia jakości życia powodują, że turystyka przechodzi do grupy potrzeb podstawowych. Jeżeli potrzeby stanowią punkt wyjścia zachowań ludzkich, to motywy określają zachowanie konsumentów oraz bezpośrednią przyczyną ludzkich działań. Każda czynność człowieka powodowana jest motywami, które nim kierują, określają rodzaje działań i cel. Najczęściej motywy określane są jako czynnik psychiczny, wyznaczający postępowanie w danej sytuacji. Decyzje podjęcia podróży są zwykle bardzo złożone, dlatego trudno jest ustalić jednolitą listę motywów uprawiania turystyki. Podróże turystyczne mogą być motywowane więcej niż jedną przyczyną, struktura motywacji turystycznych ma charakter dynamiczny, ulega przemianom na skutek zmian w systemie potrzeb, warunków życia, zmian osobowości, doświadczeń i przeżyć zdobytych w poprzednich podróżach. Motywem i znaczącym bodźcem rozwoju turystyki jest ciekawość poznawania i obserwacji odwiedzanego miasta, regionu, kraju i ludzi. Istotną jest potrzeba odnowy sił psychofizycznych człowieka, utraconych po pracy, nauce i innych obowiązkach jak również likwidowanie zmęczenia wywołanego negatywnymi następstwami współczesnej cywilizacji. Można wyróżnić pewne podstawowe powtarzające się motywy:

- Motyw wypoczynkowy i zdrowotny. Turystyka to odzyskiwanie sił, regeneracja i leczenie. Podróżowanie odnawia, przywraca siłę zużytą podczas codziennego życia, pracy, nauki.

¹¹ W. Lipniacki, *Elementy teorii krajoznawstwa* t. 1, Krajoznawstwo jako działalność poznawcza, PTTK Zarząd Wojewódzki, Regionalna Pracownia Krajoznawcza, Szczecin 1985, s. 104

- Motyw poznawczy. Turystyka poszerza horyzonty, podnosi poziom wiedzy, przyczynia się do wzrostu poziomu wykształcenia, rozszerza znajomości świata, wyrobienia postaw i osobowości, podniesienia kultury ogólnej. Ludzie podejmują podróże turystyczne, aby poznać świat, zobaczyć ciekawe zjawiska, korzystać z dóbr kultury, wejść w bezpośredni kontakt z ludnością odwiedzanego kraju, poznać ich styl życia, zachowania, wzorce, tradycje, zwyczaje itp.
- Motyw zmiany. Turystyka jest ucieczką od codzienności. Jest zmianą otoczenia, poszukiwaniem inności, nowości, urozmaicenia, powrotu do natury, poszukiwaniem ciszy, piękna, spokoju a niekiedy samotności.
- Motyw religijny. Poprzez turystykę możemy wypełnić obowiązek religijny. Niejednokrotnie religia nakazuje wiernym odbycie podróży do miejsc czy miejscowości szczególnych pod względem kultu religijnego(np. Rzym, Mekka). Wyznawcy również wybierają się do miejsc świętych z własnej woli. Podczas podróży uczestnicy pielgrzymki korzystają z tych samych, co inni podróżujący dóbr i usług turystycznych.
- Motyw służbowy. Duży udział w podróżach krajowych i zagranicznych mają wyjazdy w celach służbowych, na kongresy, konferencje, seminaria, szkolenia, targi oraz podróże motywacyjne itp. Organizacja takich podróży bardzo często zlecona jest biurom turystycznym. Osoby wyjeżdżające w celach służbowych mają jednocześnie okazję zwiedzania, zobaczenia czegoś nowego, odpoczynku, nawiązania nowych znajomości.

W wielu przypadkach motywy nakładają się i trudno niejednokrotnie określić, który z nich ma najistotniejsze znaczenie przy podejmowaniu decyzji wyjazdu. Współczesne kierunki rozwoju turystyki charakteryzuje zróżnicowanie oczekiwań, jakie zaspokoić ma wyjazd, co spowodowane jest zróżnicowaniem motywów wyjazdów.¹²

W ostatnich latach turystyka rozwijała się bardzo dynamicznie. Obecnie jest ona stałym elementem życia codziennego społeczeństwa. Obserwuje się wzrost pozycji z gospodarce krajowej. Jako wiodąca gałąź gospodarki wpływa na rozwój zagospodarowania przestrzennego regionów i miejscowości turystycznych. Na popularyzację ruchu turystycznego w Polsce ma niewątpliwie wpływ coraz atrakcyjniejsza baza turystyczno-rekreacyjna i możliwości finansowe wczasowiczów. Wzrost ofert, zróżnicowany poziom usług sprzyja rozwojowi turystyki w Polsce. Turystyka umożliwia zapoznanie się z lokalnymi zwyczajami, kulturą, w tym także kulturą narodową (np. malarstwem, rzeźbą, literaturą itd.). Budzi aspiracje intelektualne, jeśli nie od razu to w przyszłości, do poznania świata w jego

¹² G. Gołębski, *Kompendium wiedzy...op. cit.*, s. 43

złożoności, różnorodności i bogactwie. Odkrywa rzeczy ważne i interesujące, które bardzo często zaskakują i budzą podziw (obiekty przyrodnicze, kulturowe, kultowe)¹³.

Funkcje współczesnej turystyki zasługują na systematyczną ocenę. Trzeba również zwrócić uwagę, że skutki rozwoju turystyki mogą zasługiwać na ocenę negatywną, gdy towarzyszą im pewne zjawiska patologiczne, np. dewastacja środowiska przyrodniczego, kulturowego, nielegalny handel, inflacja. W takim przypadku można mówić o dysfunkcjach turystyki.

Zarówno funkcje jak i dysfunkcje turystyki można rozpatrywać w odniesieniu do przyrody, kultury, człowieka jako jednostki i jako grupy oraz w odniesieniu do gospodarki. Ze społecznego punktu widzenia istnieje konieczność pogłębiania wiedzy o wszystkich skutkach rozwoju współczesnej turystyki, wzmacniania sił i poszerzania zakresu występowania skutków pozytywnych oraz redukcji skutków negatywnych.

Głównym problemem jest degradacja środowiska naturalnego poprzez nadmierną jego eksploatację a także rozwój urbanistyki, turystyka może prowadzić do rozwoju epidemii i chorób np. AIDS. Turystyka bywa też oceniana jako przyczyna upadku zainteresowania kulturą i religią, jest to związane, z ogromnymi kurortami nadmorskimi, do których przybywają ludzie spragnieni jedynie plaży i ciepłej wody. Kreują oni wizerunek turysty znudzonego, skomercjalizowanego i nie zainteresowanego miejscem, do którego przybył¹⁴. Inną dysfunkcją jest coraz większy ruch komunikacyjny i związane z nim wypadki.

Zagadnienie funkcji turystyki stanowi poważny problem naukowy o wyraźnie zarysowanych aspektach praktycznych. Układ funkcji i dysfunkcji współczesnej turystyki może być powodem wielu dyskusji. Stanowi jednak próbę klasyfikacji skutków ekspansji turystyki i jej wszechobecności w życiu. Wśród funkcji Gaworecki wymienia:

- Funkcja wypoczynkowa - Turystyka wypoczynkowa sama w sobie może sprawiać przyjemność i być źródłem radości życia. Jej rozwój jest również konieczny z ekonomicznego punktu widzenia- do odnowy i utrzymania sił fizycznych i psychicznych człowieka, wydatkowanych w pracy i poza nią. Bez wypoczynku ludzie nie mogą działać efektywnie, gospodarka zaś może ponieść znaczne straty.

Mimo, że postęp techniczno- organizacyjny sprawia, że praca staje się fizycznie coraz łatwiejsza, to coraz bardziej angażuje ona człowieka i wyczerpuje jego siły psychiczne, zmniejszając odporność życiową. Niedostateczny wypoczynek prowadzi często do

¹³ Z. Łyko, *Elementy filozofii turystyki*, [w:] Z. Dziubiński (red.), *Społeczny wymiar sportu*, Warszawa 2003, s. 53.

¹⁴ W. Alejski, *Turystyka w obliczu wyzwań XXI wieku*, wyd. Albis, Kraków 2000, s. 285

kumulowania się zmęczenia i przechodzi w stan wyczerpania, grożącymi niebezpiecznymi powikłaniami w organizmie oraz niesprawnością w pracy i nauce. Temu właśnie może zaradzić uprawianie turystyki. Wypoczynkowa funkcja turystyki, w pełni realizowana, stymuluje rozwój społeczny i gospodarczy, co z kolei tworzy materialno-organizacyjne warunki do urzeczywistniania omawianej funkcji turystyki. Obiektywny rozwój wypoczynkowej funkcji turystyki wymaga wzrastających wysiłków ekonomicznych. Ponieważ przyczyny wywołujące rozwój tej formy turystyki stają się coraz głębsze, a okresy odzyskiwania sił fizycznych i psychicznych są obiektywną koniecznością, przeto nietrudno zauważyć, iż koszty wypoczynku stale się zwiększają. Pełna efektywność społeczna wypoczynkowej funkcji turystyki daje się urzeczywistnić zwłaszcza w połączeniu z jej funkcją zdrowotną.¹⁵

- Funkcja zdrowotna - punktem wyjścia szeroko rozumianej zdrowotnej funkcji turystyki jest definicja zdrowia. Zdrowotna funkcja turystyki może się przyczynić do redukcji negatywnych zjawisk współczesnej cywilizacji. Aby można było mówić o zdrowotnych funkcjach turystyki, miejsce wypoczynku musi posiadać odpowiednie walory środowiska przyrodniczego: czyste powietrze, dobry klimat, wody mineralne itp. Gaworecki wymienia różnego typu zagrożenia zdrowia, które można zredukować poprzez turystykę zdrowia – zakłada, że „zdrowie” to nie tylko brak choroby, ale pełnia energii i ogólne dobre samopoczucie odbijających się na stanie zdrowia człowieka. Najczęściej niestety, na co dzień nie dbamy o swoje zdrowie i dopiero pod wpływem zaleceń lekarskich udajemy się np. do miejsc uzdrowiskowych w celu poprawy naszego stanu.¹⁶
- Funkcja wychowawcza - turystyka oznacza wejście człowieka w bezpośredni kontakt z nowym środowiskiem społecznym rozumianym jako zespół trojaki składników: przyrodniczych, społecznych, kulturowych. Z pojęciem środowiska społecznego pozostaje w bezpośrednim związku środowisko wychowawcze. Środowisko wychowawcze obejmuje całość wpływów i oddziaływań kształtujących rozwój człowieka oraz przygotowujących go do życia w społeczeństwie. W tym złożonym procesie turystyka jest obecna a jej rola aktywna. Wychowawczy walor turystyki należy szczególnie odnieść do turystyki krajoznawczej i kwalifikowanej. Turystyka w swoim założeniu wychowawczym może przynosić pozytywne skutki w toku ludzkiego życia w każdej jego fazie¹⁷.

¹⁵ W. Gaworecki, *Turystyka*, PWE, Warszawa 2003, s. 389

¹⁶ Tamże, s. 390

¹⁷ Tamże, s.392

- Funkcja kształceniowa - kształceniowa funkcja turystyki znajduje uzasadnienie jako element jej funkcji wychowawczej, może więc być spełniana zarówno w sensie poznawczym jak i praktycznym. W turystyce krajoznawczej człowiek odkrywa nowe wartości moralne i intelektualne, może też obudzić w sobie nowe zainteresowania kulturalne i intelektualne. Kształceniowa funkcja turystyki zasługuje na popularyzację zwłaszcza w turystyce młodzieżowej zorganizowanej. Może stanowić odbicie w formułowaniu prawidłowego obrazu odwiedzanych miejscowości i krajów. Turystyka daje okazje do praktycznego wykorzystania umiejętności językowych opanowana wcześniej wiedza o życiu społeczno kulturalnym innych krajów może stymulować aktywność intelektualną turystów.¹⁸
- Funkcja miastotwórcza- proces urbanizacji polega na rozwoju ośrodków miejskich, proces ten jest uwarunkowany rozwojem czynników miastotwórczych. Wśród tych czynników można wymienić przede wszystkim przemysł, handel, węzeł komunikacyjny, port, szkolnictwo średnie i wyższe, naukę, administrację publiczną i turystykę. W strukturze czynników miastotwórczych turystyka pełni funkcję modernizacyjną, interesującą z punktu widzenia nowoczesnych czynników, przemian społeczno-gospodarczych i przestrzennych. Istotnym czynnikiem rozwoju urządzeń infrastruktury turystycznej i paratourystycznej są nakłady inwestycyjne, powstają nowe miejsca pracy, wzrasta liczba zatrudnionych w gospodarce, zwiększają się więc źródła zarobkowania w sektorze nierolniczym oraz rozszerzają ekonomiczne podstawy rozwoju danego miasta.¹⁹
- Funkcja edukacji kulturowej – może być stymulatorem popularyzacji dorobku współczesności i kultywowania dziedzictwa przeszłości. Może wzbogacać postawy patriotyzmu pojmowanego jako troska o narodową wspólnotę. Czynnikiem edukacji kulturowej jest turystyka pielgrzymkowa jak i wypoczynkowa oraz zdrowotna.²⁰
- Funkcja ekonomiczna – turystyka krajowa stanowi przede wszystkim ważny czynnik społeczno-gospodarczego obszarów recepcji turystycznej. Turysta ma do swojej dyspozycji środki płatnicze i zaspokaja potrzeby w zakresie usług komunikacyjnych, gastronomicznych, noclegowych, handlowych, rozrywkowych, rzemieślniczych, kulturalnych, pamiątek. Turyści są konsumentami wielu usług i dóbr a więc nośnikami popytu na świadczenia turystyczne.²¹

¹⁸ Tamże, s.394

¹⁹ Tamże, s. 396

²⁰ Tamże, s. 406

²¹ Tamże, s. 410

- Funkcja etniczna – obejmuje podróże zagraniczne związane głównie z miejscem pochodzenia, urodzenia i zamieszkania w przeszłości samych turystów oraz ich przodków. Turystyka etniczna często wiąże się z motywami religijnymi i w tym sensie wspiera proces kreowania określonych wartości.²²
- Funkcja kształtowania świadomości ekologicznej – rozwój turystyki zależy od atrakcyjności środowiska. Degradacja krajobrazu musi prędzej czy później prowadzić do zniszczenia turystyki. W świetle tych uwag, funkcja kształtowania świadomości ekologicznej współczesnej turystyki nabiera coraz większego znaczenia. Można jej przypisać konieczność uświadomienia problemu środowiska przyrodniczego i społecznego. Turyści i organizatorzy świadczący usługi turystyczne powinni mieć właściwy stosunek do narastających współcześnie problemów środowiska, należy zmniejszyć różnicę między świadomością ekologiczną a postępowaniem ekologicznym podmiotów turystycznych.²³
- Funkcja polityczna - Współczesną turystykę cechuje masowość. W 1995 r. odnotowano na świecie 567 mln zagranicznych podróży, ponad 36 mln Polaków wyjechało za granicę w celach turystycznych. Dlatego można śmiało mówić o politycznej funkcji turystyki, ponieważ państwa są na skutek tych migracji międzynarodowych automatycznie włączone w tę sferę przez kształtowanie np. zakresu formalności granicznych(prawo paszportowe, dewizowe, celne itp.). Turystyka międzynarodowa może stanowić istotny instrument osiągnięcia innych celów politycznych, m.in. poszerzania międzynarodowych stosunków z innymi krajami, budowania wizerunku swojego kraju za granicą, aktywizacji turystyki etnicznej.²⁴

Większość celów, ich różnorodność i zmienność czyni turystykę zjawiskiem o charakterze dynamicznym. Cele wyjazdów turystycznych zmieniały się na przestrzeni wieków, różna była ich hierarchia i struktura zależna zarówno od czynników otoczenia: warunków i poziomu życia, świadomości społecznej, jak i od stanu rozwoju turystyki.²⁵

Do ważniejszych czynników, determinantów warunkujących aktywność turystyczną człowieka zalicza się:

²² Tamże, s. 414

²³ Tamże, s. 415

²⁴ Tamże, s. 417

²⁵ A. Nowakowska, *Turystyka jako zjawisko społeczno – gospodarcze* [w:] Z. Gołembski (red.), *Kompendium Wiedzy o turystyce*, PWN, Warszawa 2006, s. 20

Status społeczno – zawodowy – im wyższą pozycję osiąga jednostka społeczna tym więcej posiada obowiązków. Wraz ze wzrostem, statusu społeczno-zawodowego, autorytetu, wzrasta chęć poprawy zdrowia lub potrzeba zaimponowania innym, np. ekskluzywnymi wyjazdami lub kosztownymi hobby.

Poziom wykształcenia – im wyższe wykształcenie tym większa świadomość i wiedza na temat zdrowego stylu życia, roli turystyki i negatywnych konsekwencji związanych z brakiem tego rodzaju aktywności. Osobnicy posiadający wyższe wykształcenie chętniej spędzają czas wolny aktywnie .

Status materialny – ważnym czynnikiem wpływającym na wybór aktywnego spędzania czasu wolnego są możliwości finansowe społeczeństwa. W wielu przypadkach chęć wyjazdów turystycznych wiąże się z ponoszeniem kosztów, które często są zbyt wysokie lub wręcz nieosiągalne.

Wiek- aktywność turystyczna dzieci uzależniona jest najczęściej od inicjatywy rodziców. Młodzież z kolei mimo, że uzależniona od rodziców materialnie, wykazuje inicjatywę w organizowaniu wyjazdów turystycznych. Wybory podążają zgodnie za aktualną modą bądź za wzorcami wyniesionymi z domu rodzinnego. U osób dorosłych aktywność turystyczna może być uzależniona od stylu życia, stanu zdrowia, możliwości finansowych lub poziomu wiedzy dotyczącej profilaktyki zdrowotnej.

Stan zdrowia – zdrowie docenia się dopiero w chorobie. Im wcześniej wpojony zostaje nawyk zachowań prozdrowotnych tym większe szanse na dłuższe pozbawione chorób życie. Często więcej motywacji i samozaparć posiadają osoby niepełnosprawne, które do osiągnięcia jak najwyższej sprawności, dochodzą dzięki marzeniom i sumiennej pracy osiągając znacznie lepsze wyniki niż osoby pełnosprawne.

Stosunek rodziny do aktywności turystycznej – głównym bodźcem który może wpłynąć na styl życia dzieci w przyszłości są rodzice, którzy przekazują młodszemu pokoleniu swoje pasje lub wręcz przeciwnie nie angażują się zupełnie w organizowanie czasu wolnego rodziny. Dzieciństwo rodziców może wpływać na bierność dzieci w procesie do wychowania w rekreacji, co może doprowadzić do problemów zdrowotnych i nieprawidłowego rozwoju dziecka.

Wielkość czasu wolnego – brak czasu wiąże się zazwyczaj z dużym obciążeniem pracą zawodową a co za tym idzie zmęczeniem fizycznym i psychicznym, które niejednokrotnie stanowią zbyt dużą barierę do pokonania. Wiele osób po ciężkim tygodniu pracy zamiast aktywności turystycznej, preferuje bierny odpoczynek przy komputerze lub z pilotem od

telewizora w rękę, pomimo, że najlepszym sposobem odreagowania zmęczenia, zwłaszcza psychicznego jest aktywne spędzanie czasu.

Wiedza o zdrowiu – obserwuje się wzrost zapotrzebowania na usługi typu wellness. Społeczeństwo coraz częściej przywiązuje uwagę do tego aby dobrze wyglądać i dobrze się czuć. Obecnie oferta rekreacyjna jest bardzo rozwinięta i daje możliwość doboru najbardziej odpowiedniej formy rekreacji co przy zaangażowaniu w prozdrowotny rekreacyjny styl życia pozwoli osiągnąć sukces. Wychowanie do zdrowego stylu życia już w okresie anafazy pozytywnie rokuje na przyszłość zdrowego społeczeństwa.

Wybierając aktywny styl życia wzbogacając go różnymi formami turystyki, należy być świadomym funkcji podejmowanej działalności. Posiadają one niezwykle znaczenie. Przyspieszają rozwój fizyczny, umysłowy i kulturalny człowieka, dbają o prawidłowy rozwój psychofizyczny, mogą wpłynąć na budowanie solidnego fundamentu więzi rodzinnych, oraz propagowanie zdrowego, aktywnego stylu życia, pełnego inspiracji i rozwoju intelektualnego, psychicznego i społecznego. Dlatego też wychowanie przez turystykę, jako aktywność w czasie wolnym, wytwarza w człowieku potrzeby poznawania, skonfrontowania posiadanej wiedzy z rzeczywistością. i umiejętności mądrego organizowania czasu wolnego.

Bibliografia

- Alejiak W.: Turystyka w obliczu wyzwań XXI wieku, wyd. Albis, Kraków 2000
- Dunning E. (red.), O emocjach w sporcie i wypoczynku, [w:] P. Sztompka (red.): Socjologia codzienności, Znak Kraków 2008
- Gaworecki W.: Turystyka, PWE, Warszawa 2000
- Gołębski G.: Kompendium wiedzy o turystyce, PWN, Poznań 2002
- Herzig M., Zdebski J.: Psychologia w pracy pilota wycieczek. [w:] Z. Kruczek (red.): Kompendium pilota wycieczek, Proksenia, Kraków 2009
- Kowalczyk J.: Zarządzanie Organizacją Turystyczną, CeDeWu, Warszawa 2009
- Krawczyka Z. (red.): Encyklopedia Kultury Polskiej XX wieku, kultura fizyczna- sport, wyd. IK Warszawa 1997
- Kurek W.: Turystyka, PWN, Warszawa 2007
- Lipniacki W. Elementy teorii krajoznawstwa t. 1, Krajoznawstwo jako działalność poznawcza, PTTK Zarząd Wojewódzki, Regionalna Pracownia Krajoznawcza, Szczecin 1985
- Łobożewicz T.: Turystyka jako forma kultury fizycznej w życiu człowieka COIT, Warszawa 1988,
- Łobożewicz T., Bieńczyk G.: Podstawy turystyki, Wyższa Szkoła Ekonomiczna w Warszawie, Warszawa 2001
- Łyko Z.: Elementy filozofii turystyki, [w:] Z. Dziubiński (red.), Społeczny wymiar sportu, Warszawa 2003
- Nowakowska A.: Turystyka jako zjawisko społeczno – gospodarcze [w:] Z. Gołębski (red.): Kompendium Wiedzy o turystyce, PWN, Warszawa 2006